

L'espiritualitat de la revisió de vida

JORDI FONTBONA

CONSILIARI DE GRUPS ZONA BESÒS I ZONA BAIX LLOBREGAT

D
O
S
S
I
E
R

L'espiritualitat de l'ACO es fonamenta i alimenta de la RdV. Tots reconeixem que la RdV ha estat i és la nostra escola, on hem après a anar lligant la vida i la fe en Jesucrist, i que ha anat configurant la nostra vida com a militants obrers i cristians.

Hem d'estar molt agraïts i reconèixer tot el que se'ns ha donat a través del Moviment i de la RdV. I potser també hem de reconèixer que ens hem parat poc a aprofundir el contingut d'aquest gran regal que Déu ens ha fet.

1) L'ESPIRITUALITAT DE L'ACO PROVÉ DE LA JOC

Una espiritualitat que hem mamat de la JOC, ja que l'ACO n'és filla. Estem parlant d'una espiritualitat encarnada i lligada a la vida, que uneix la vida i la fe, i que segueix la dinàmica de l'Encarnació: l'itinerari que Jesús va seguir del pessebre a la creu.

Alguns trets sobre l'espiritualitat de la JOC

- Una espiritualitat que neix d'una resposta a una crida de Déu. Cardijn parlava d'una vocació divina, que ha suposat una autèntica «revolució al si de l'Església i del món obrer». Ho han demostrat, al llarg de tots aquests anys d'existència de la JOC i dels moviments obrers com l'ACO, mils de militants de tot el món.

- Una espiritualitat de l'Encarnació, que endinsa les arrels en el cor de Déu i de la classe obrera.

- Una espiritualitat que és la matriu d'una teologia determinada, que, sens dubte, ha marcat l'Església del s. xx. Trets més significatius:

- RdV i Quadern de Vida
- Unir la vida i la fe
- Sentit nou de missió (ser llevat)
- Protagonisme laic
- Teologia de l'Alliberament (partir de la realitat dels pobres, no fer una teologia especulativa de biblioteca).

- Una espiritualitat que s'expressa en les 3 veritats de Cardijn: el fonament de la JOC.

Cardijn, endinsant-se en el misteri de l'Encarnació, segueix l'itinerari de Jesús i l'encarna i fa realitat en la vida de cada militant. Un itinerari que brolla del mateix principi fontal: el Cor de Déu ("vocació divina").

-VERITAT DE FE: Sentir-se estimat i cridat ("fill de Déu"). La persona com a temple de Déu. «Des de tota l'eternitat, Déu, per un do infinit del seu amor, ha destinat cada jove treballador en particular, i tots els joves tre-

balladors, a participar de la seva naturalesa, del seu amor i de la seva felicitat divines... El joves obrers no són màquines, ni bèsties, ni esclaus. Són els fills, els col·laboradors, els hereus de Déu. Aquesta és la seva única, vertadera vocació, la seva raó de ser, de viure, de treballar, l'origen de tots els seus deures i drets.»

-VERITAT D'EXPERIÈNCIA: Un itinerari que es fa realitat en TOTA la vida del militant, i que és el moll de l'os de l'espiritualitat jocista i la seva gran aportació a tota l'Església. Una única vocació-experiència (unió fe-vida). No hi ha realitats separades: espiritual (fe)-temporal (vida). «Aquesta unió no és doble: per un costat l'eterna i per l'altre la temporal, sense relació o influència de l'una amb l'altra. No hi ha una vocació eterna per un costat, separada de la vida terrena, sense relació amb ella. No hi ha més que una única vocació, i no una religió desencarnada. No, una sola vocació eterna encarnada en el temps, compromesa en el temps, realitzant-se en el temps, en la vida terrena (en tota la vida terrena), en tots els seus aspectes i aplicacions, en totes les seves relacions: la vida corporal, intel·lectual, moral, afectiva, professional, social, pública. La vida concreta, pràctica, de cada dia.» D'aquesta unió arrenca un nou sentit de "missió" i de "missioner". No cal anar a missions, per ser missioner: «ser llevat dins la massa»; «els primers apòstols dels obrers són els mateixos obrers», diu Cardijn. La fe es viu enmig de la vida.

-VERITAT DE MÈTODE: Una organització portada pels mateixos joves. La vocació-encarnació porta, necessàriament, a organitzar-se en un moviment propi, que respecti la identitat dels treballadors i la seva autonomia dins l'Església. «És un assumpte personal, un assumpte propi d'ells. És del tot cosa seva... Només una organització de joves obrers de cara a la conquesta de la seva vocació, resol el problema essencial i vital, primer i fonamental que viuen.» Dotant-se d'un mètode educatiu que vertebrí la seva organització. I donant una formació integral, adaptada a la realitat de cada jove treballador (Vida-Reflexió-Acció).

Així neix la RdV obrera, que serà l'instrument que farà sonar tota aquesta música de la JOC: la seva espiritualitat. I les 3 veritats que la sustenten. «*Aquesta realitat quotidiana és la que s'ha d'aprendre i descobrir: la persona humana, la família, el treball, la classe obrera, la societat, el progrés, el diner..., tots els valors humans... També han d'aprendre a jutjar tota aquesta realitat a la llum de la seva vocació divina, de la veritat divina. Aquest judici, en definitiva, no queda en lletra morta, sinó que porta a l'acció, als problemes que s'han de resoldre, a la realitat per canviar-la i servir-se d'ella, a la vida quotidiana per fer-la gran i bella. Veure-Jutjar-Actuar... Aquest mètode d'educació s'adapta a tothom. Es realitza en la vida i per a la vida. El que caracteritza, de fet, tota formació jocista és que els joves treballadors no reben una formació acadèmica proposada a base de llibres i petrificada, sense relació real amb la seva vida, el seu treball i les seves preocupacions diàries... El mètode jocista ensenya els joves obrers, sobretot, a relativitzar accions concretes, a prendre una actitud, a tenir una conducta d'acord amb les seves conviccions morals i religioses*».

2) LA RdV COM A FONAMENT I ALIMENT DE LA NOSTRA ESPIRITUALITAT

Després de veure que les arrels de l'ACO s'endinsen en la JOC, i com la RdV és el seu l'instrument principal que vertebrava i fa sonar tota la música del moviment, podem dir el mateix també de l'ACO. Anem a veure com tocar millor aquest instrument que és la RdV i què podem fer perquè soni millor.

Fa temps que en fem. Uns més que altres, i hem de reconèixer que ens ha ajudat molt. Ens ha donat un estil propi de viure la fe cristiana. Una espiritualitat concreta. Però també hem de reconèixer que moltes vegades no n'hem sabut treure tot el suc, i que podíem haver anat més lluny fent-la.

La RdV és més que un mètode (seguir els passos de Veure-Jutjar-Actuar, i ja està). No és quelcom que funciona de manera matemàtica. És també esperit, ja que porta a viure una espiritualitat concreta. Porta un dinamisme espiritual que ens va transformant, que ens ajuda a viure «*en Esperit i en veritat*» (Jesús a la samaritana: Jn 4,23).

Unes paraules del gran mestre de la RdV, Albert Marechal, ens poden ajudar a entendre quin és l'esperit de la RdV, la seva espiritualitat: «*Les nostres vides quotidianes, privades o públiques, són un teixit de fets i d'encontres entre persones. Aquest teixit comporta milers de fils que s'entrecreuen. Aquests milers de fils de la nostra vida, ¿no són alhora els milers de relacions providencials que Déu ens dona per teixir-les amb els altres homes i dones, per estimar-los i ajudar-los a percebre la revelació de les seves persones, mitjançant la descoberta del sentit de la seva vida?...*»

*Aquests fets són nusos de vida, nusos de persones. No tenim dret a tractar-les com la grava dels carrers o dels camins. En realitat, són pedres precioses. Convé fixar-s'hi, deturar-se, agafar-les una per una, examinar-les, descobrir-ne la complexitat i el seu lloc en la vida del món que cal salvar... L'Esperit actua en el món, en la història, en la ment i la consciència de les persones. ¿No fou Ell que ja fa temps inspirà la idea de la RdV?... RdV significa: visió diferent, nova o renovada de la vida... Reveure els nostres motius i els nostres sentiments és certament bo i necessari, però no n'hi ha prou. **El que s'ha de revisar és el fons del nostre cor per obrir-nos al pas o vinguda de Crist**». D'aquest text destaco, sobretot: «*El que s'ha de revisar és el fons del nostre cor per obrir-nos al pas i vinguda de Crist*».*

Aquí penso que hi ha el sentit més profund, i podríem dir «espiritual» de la RdV. I també la seva teologia de fons («obrir-nos al pas o vinguda de Crist»). Una teologia que, sens dubte, arrenca del misteri i dinàmica de l'Encarnació (ho dèiem parlant de l'espiritualitat de la JOC). És per això que podem dir, per experiència, que la RdV ens ajuda a descobrir i experimentar:

que no hem de ficar Déu en la vida, sinó que l'hem de descobrir present i actuant en el cor de la vida i de les persones (això és molt important tenir-ho en compte),

que la RdV, perquè parteix de la realitat, ens ajuda a descobrir i a entrar en relació amb el Déu encarnat en Jesús.

La conseqüència que es desprèn de tot això és que no podem separar Déu per un costat i la vida per un altre. Aquesta és, sens dubte, la gran aportació de la RdV i dels moviments especialitzats (començant per la JOC) a tota l'Església: Lligar la vida i la fe. El problema ve quan no es fa aquest lligam. Llavors tenim una Església desencarnada, espiritualista i culturalista: nous moviments sorgits després del Concili (Kikos, Legionarios, etc).

La RdV i la seva capacitat «guaridora» (transformadora)

Reconeixem, després de temps fent RdV, que ha anat ajudant i configurant la nostra vida. I és aquí on veiem una relació amb l'acció guaridora de Jesús. Els considerats «miracles» (curació de cecs, sords, coixos, paralítics, treure esperits, etc) vindrien a ser com «l'Actuar», fruit de la seva «compassió» («*Jesús se'n compadía, els va tocar els ulls, i a l'instant hi veieren i el van seguir*» Mt 20,34).

Com diu Marechal, la RdV ens ensenya a MIRAR (Veure). Descobrir Déu present i actuant. Ens va obrint els ulls del cor. Ens ensenya a mirar la vida i les persones amb els ulls de Déu, de l'amor. Tal com mirava Jesús («*En veure les multituds, se'n compadía, perquè estaven malmenades i abatudes...*» Mt 9,36). La RdV ens ensenya a ESCOLTAR

(Jutjar) Déu que ens parla a través de la vida i les persones. I, sobretot, a escoltar, des del cor, Jesús que em parla, ara i a mi, des de l'Evangeli.

Cada petit avanç, cada pas endavant que hem donat i donem nosaltres, i que veiem també en els altres, ¿no és ja una acte de fe, més o menys conscient? ¿No és potser com un petit miracle que Déu fa avui en nosaltres, com llavors Jesús deia: «aixeca't i camina»? No som només grava, sinó pedres precioses (Marechal).

I a la vegada, ¿no estem «envoltats d'un núvol tan gran de testimonis» (He 12,1), de tants militants obrers que ens han precedit i demostrat la seva fe, gràcies a la RdV i al Moviment?

Recordo un taller de Setmana Santa que feia a la JOC, sobre el tema «Després de la JOC, què?», en què feia aquesta pregunta: «Imaginem-nos on seríem si no hagués estat per la JOC i la RdV». Era impressionant escoltar les respostes dels militants.

També en un altre taller de Setmana Santa, a principi dels anys 80, sobre el Jutjar i Actuar de la RdV, recordo que feia referència a un llibre de Jon Sobrino en què parla de «pobres con espíritu», referint-se als "pobres d'esperit" de Mt 5,3. I jo animava a ser «militants amb esperit», moguts per la força de l'Esperit i capaços de tot. Cardijn deia: «Doneu-me militants convençuts i canviareu el món».

Pensant en això em ve a la memòria la Jornada Mundial de la Joventut a Madrid. I em deia: Què passaria si els més del milió i mig de joves que diuen que hi participaran, fossin militants amb esperit? Certament canviarien el món.

Necessitem creure en la RdV

Jo crec que la RdV té prou dinamisme en ella mateixa, com a mètode i esperit, per anar-nos situant, a poc a poc, davant de Jesús, i escoltar, des del cor, aquell «què voleu que faci per vosaltres?» (Mc 10,36).

Aquest és el terreny del Jutjar («el cor de la RdV», com diu Marechal). On ens parem i mirem el nostre interior: «El que s'ha de revisar és el fons del nostre cor per obrir-nos al pas o vinguda de Crist».

I és des d'aquest terreny, des d'aquesta escolta i trobament amb Jesús, que brollaran les respostes evangèliques, i que seran fruit de la fe i l'amor: L'ACTUAR. Un Actuar que no serà tant fruit del voluntarisme o bones intencions, sinó que hauria de sortir d'aquest trobament vital amb Jesucrist, que provoca un canvi interior, una «curació», que em fa posar dret per seguir Jesús.

Hem d'arribar fins al «Jutjar evangèlic», fins «al cor de la RdV» (Marechal), per tal de fer possible el trobament vital amb Jesús.

Hem de ser capaços d'arribar fins aquí i anar més enllà dels possibles tics que, amb el temps, hem anat agafant en fer RdV. No

és impossible fer-la millor, per tal que ens ajudi més. I ho aconseguirem en la mesura que cada RdV sigui un trobament vital amb Jesús. «La RdV és, sobretot, una trobada amb Jesucrist» (Marechal).

Tots, segurament, guardem un record molt bo d'una RdV en què sí que hem arribat a aquest trobament que ens ha transformat (guarit, curat una mica).

Tenir en compte aquesta teologia de la RdV comporta unes actituds bàsiques a l'hora de fer-la

Perquè tenim el perill de quedar-nos a mig camí i no arribar a experimentar tota la profunditat i riquesa de la RdV. Tampoc arribarem a fer aquest lligam fe-vida, i menys encara, tal com diu Marechal, a «obrir-nos al pas o vinguda de Crist». Per això ens cal:

- Anar a la RdV amb ganes i amb el cor obert. Amb el temps la podem fer de manera rutinària. Recordem la paràbola del sembrador.

- Acceptar i partir de la vida, de la realitat tal com és. Tal com es presenta. No com voldria que fos i m'agradaria. Mirant-la de cara, amb els ulls de la fe. Déu ens parla a través de la vida dels fets i les persones.

- Creure que en el cor de la realitat Déu hi és present i actuant (Jn 5,17). Creure que la realitat està prenyada de la seva presència. I és enmig de la vida, no fora, que ens trobem realment amb Ell («ni en aquesta muntanya, ni a Jerusalem... sinó en Esperit i en veritat» Jn 4,21-24). Potser si haguéssim fet més cas d'aquestes paraules de Jesús, no hauríem fet tantes catedrals i grans temples, i tindríem una Església més missionera.

- Estimar la realitat, la vida i, sobretot, la persona humana, com a terra sagrada, perquè és el vertader temple de Déu (1Co 3,9-16) És des d'aquí que ressona el crit paradigmàtic de Cardijn: «Un jove treballador val més que tot l'or del món» --->Veritat de fe.

Exemples per ajudar a entendre i fer millor la RdV

• La RdV i l'iceberg

Veure més enllà de les aparences, i captar les motivacions de les persones, l'entramat de les diverses causes que incideixen en un fet o situació. La intel·ligència està cridada a fer sortir a la llum el que està amagat (les altres 9 parts de les 10) d'un fet de vida que, com l'iceberg, es troba sota la superfície de l'aigua que és el que no es veu. El retrat exacte d'una situació neix del descobriment de les dimensions invisibles de tot fet o situació.

Es tracta de mirar la vida amb els ulls de Déu. Una mirada que nosaltres coneixem per haver-la descobert en els ulls de Jesús. I, a poc a poc, mirem la vida i les persones des d'una intel·ligència cristiana, des d'una

saviesa evangèlica. Aquella saviesa que ve de Déu i que no té res a veure amb la saviesa humana: «*T'enalteixo, Pare, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos*» (Lc 10,21). És la saviesa de l'amor.

Per això nosaltres ens podem preguntar: Com fem la RdV? Imaginem-nos què passaria si la féssim millor. Segurament es notaria en la nostra vida de militants cristians i en la marxa del Moviment.

• La RdV i l'acordió

Jo diria que hem d'aprendre els moviments de l'acordió, per fer bé la RdV. Ens hem d'ajudar a centrar-nos en el nucli principal del Veure, i des d'ell entrar en el Jutjar (Interioritzar), per després tornar a obrir-se (Actuar). Aquest és l'efecte acordió, que en obrir-se és quan sona més fort la seva música.

• La RdV i el dit que assenyala la lluna

Quan no fem la RdV prou bé, tenim el perill, com a Moviment i com a grups de, podent contemplar tota la bellesa, grandiositat i resplendor d'una lluna plena, quedar-nos només mirant el dit. I certament que, llavors, la vida de cada militant i del Moviment se'n ressent.

CONCLUSIÓ

Ben mirat cada RdV, encara que no ens ho sembli, ens va transformant, i, de la mà de Jesús, ens fa entrar en el cor del misteri que és Déu Amor: «*Sigueu misericordiosos, com el vostre Pare és misericordiós*» (Lc 6,36).

Aquesta podem dir que és la finalitat última de la RdV: ajudar-nos a estimar com Jesús i a sentir-nos estimats per aquest Déu que és Amor. I a la vegada ens va donant el que en podem dir: «**la saviesa evangèlica**», la que va viure Jesús i ens va transmetre.

«*En aquell mateix moment, Jesús, ple de la joia de l'Esperit Sant, digué: "T'enalteixo, Pare, Senyor del cel i de la terra, perquè has revelat als senzills tot això que has amagat als savis i entesos. Sí, Pare, així t'ha plagut de fer-ho. El meu Pare ho ha posat tot a les meves mans. Ningú no coneix qui és el Fill, fora del Pare, i ningú no coneix qui és el Pare, fora del Fill i d'aquells a qui el Fill el vol revelar". Després es va girar cap als deixebles i, a part, els digué: "Feliços els ulls que veuen el que vosaltres veieu! Us asseguro que molts profetes i reis van voler veure el que vosaltres veieu, però no ho veieren, i sentir el que vosaltres sentiu, però no ho sentiren".» (Lc 10,21-24).*

J. Cardijn, fundador de la JOC, va saber, sens dubte inspirat per l'Esperit Sant, posar a les mans dels nois i noies obrers i semianalfabets de principis del segle passat, un instru-

ment revolucionari, que ajudava a descobrir, entendre i fer vida, aquest «**tot això**» que Déu revela als senzills i amaga als entesos. I ho va fer a partir d'una metodologia i dinàmica (vida - reflexió - acció), de la qual va néixer la Revisió de Vida.

I fer bé la RdV ensenya a mirar la vida, els fets i les persones des de l'Evangelí, i, a poc a poc, anar entenent aquest «*tot això*», la «**saviesa evangèlica**»: aquella que Déu revela als senzills. Una saviesa que porta a veure i viure la vida des de Jesús i com Jesús. A «veure les coses com Déu» (Mt 16,23).

Com n'hauríem d'estar, d'agraïts, per haver descobert la RdV!

Perquè tenim l'instrument millor per entrar en aquest «*tot això*» de què parla Jesús, per anar fent nostra aquesta saviesa evangèlica, per aprendre a mirar la vida com Jesús i pensar com Déu, tal com Jesús ens ensenya amb la seva vida. Viure i pensar evangèlicament.

Per això Jesús diu: «*Feliços els ulls que veuen el que vosaltres veieu... i sentir el que vosaltres sentiu*».

Potser aquí és on hauríem de situar el Jutjar de la RdV, que és el cor de la RdV i que porta a mirar l'interior dels fets i de les persones. A mirar, de cara, les pròpies actituds i, sobretot, deixar-nos tocar per Jesús i l'Evangelí. Jesús deia que és del cor que surt tot el bé i el mal que fem (Mt 15,19).

Déu ens ha fet un gran regal donant-nos la RdV, que, potser, mai no valorem prou. I és per això que tenim la responsabilitat de fer-la bé. D'arribar a l'interior dels fets, de la vida, dels perquè més profunds, de mirar el nostre interior i les nostres actituds.

Déu, regalant-nos la RdV, ens ha donat «uns talents» que hem de fer rendir. No podem fer com aquell que enterra el talent, ja sigui per mandra i por de no complicar-se la vida (Mt 25,14-30).

Potser els que ja fa molt temps que fem RdV ens hauríem de preguntar si hem anant assumint aquesta saviesa evangèlica. Si veiem, cada vegada més, les coses com Déu, si vivim més l'Evangelí. O potser hem caigut en la rutina, la poca predisposició, anar amb no gaires ganes a la reunió...

Hauríem, de tant en tant, de plantejar-nos com fem la RdV. Si realment arribem al seu cor, que és el JUTJAR. És el moment que ens diu si, de veritat, hem crescut en aquesta saviesa evangèlica. I com hem anat fent carn de la nostra carn l'Evangelí. Si, en definitiva, som més bones persones, que d'això es tracta. Si els pobres ocupen, cada vegada més, el centre de la nostra vida, de les nostres accions i preocupacions vitals.

Tenim a l'abast i a les nostres mans un aliment que porta moltes vitamines i és, de sobres, suficient per alimentar la nostra vida com a militants obrers i cristians.

Ajudem-nos a no desapropiar-lo!